

ΜΗΝΥΜΑ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ 2021

Αγαπητοί Σύεδροι, Κυρίες και Κύριοι, Χριστός Ανέστη!

Με χαρά δέχτηκα την πρόσκληση του Αξιότιμου κ. Κωνσταντίνου ΣΚΡΙΑΠΑ, εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής του Διαδικτυακού-Διακρατικού FORUM υπό τον τίτλο «ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ 2021-2040: ΔΙΜΕΡΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ» για να ευλογήσω και να χαιρετίσω τις εργασίες σας.

Στο εφετινό Αναστάσιμο Μήνυμά μου μεταξύ των άλλων ανέφερα ότι:

*«Η Ανάσταση του Θεανθρώπου μάς βρίσκει για 2^η χρονιά τραυματισμένους. Ταπεινωμένη η Οικουμένη από έναν αόρατο εχθρό, αναγκάζεται σε απομόνωση των κοινωνιών. Οι πανδημίες διαβρώνουν τον ήδη υπάρχοντα τρόπο ζωής και προωθούν έναν νέο. Η τωρινή πανδημία ρυθμίζει πλέον ψηφιακά τη ζωή μας με τρόπο σχεδόν καθολικό. Όλα γίνονται από μακριά: **τηλεκπαίδευση, τηλεδιάσκεψη, τηλεργασία**. Βιώνουμε την κορύφωση της τραγωδίας κατά την φοβερά ώρα του θανάτου. Δεν είναι εφικτό ακόμα και να δούμε, ούτε να αγγίξουμε για τελευταία φορά τους αγαπημένους μας νεκρούς. Πολλές από τις νέες αυτές αλλαγές ήρθαν φιλοδοξώντας να μείνουν μόνιμα και χαρακτηρίζονται από μία παραδοξότητα: **το νέο, που προβάλλει ως λύση, ταυτόχρονα μας υποδουλώνει**. Εκείνο που μας διευκολύνει, συγχρόνως μας εξαρτά, μας περιορίζει την ελευθερία. Την ίδια στιγμή που η ψηφιακή τεχνολογία διευκολύνει τη ζωή του πλανήτη, παράλληλα μας αποξενώνει.*

Οι πανδημίες αποτελούν **σύμπτωμα της ανθρώπινης θνητότητας**, που εισήλθε στην ιστορία όταν διακόψαμε τη σχέση μας με τον Θεό και κάναμε κέντρο της ζωής μας τον εαυτό μας. Έκτοτε, επικεντρωνόμαστε μονομερώς στην ανακούφιση των εκάστοτε προβλημάτων και μας διαφεύγει το ουσιώδες: ακόμη και εάν αυτός ο ιός νικηθεί, αργότερα άλλος θα εμφανισθεί, όπως συμβαίνει πάντοτε στην ανθρώπινη

ιστορία. Αλλά και πέρα από αυτό υπάρχει ο μόνιμος "ιός", ο "έσχατος εχθρός" ο θάνατος. Η αιτία των ανθρωπίνων προβλημάτων είναι πνευματική: είναι η ανθρώπινη φιλαυτία».

Η Εκκλησία της Ελλάδος μέσα από τα θεσμικά όργανά Της και από το Συνοδικό Γραφείο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Ιεράς Συνόδου, την Διοικούσα Επιτροπή του και τα πολύτιμα Στελέχη μας, Κληρικούς και Λαϊκούς, επιτελεί την τελευταία εικοσαετία ένα πρωτόγνωρο, πολύπλευρο και πολυσήμαντο ποιμαντικό έργο στον τομέα της αναπτύξεως και προβολής των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, των Εκκλησιών, Ι. Μονών και Ι. Προσκυνημάτων, συμμετέχοντας με άμεσα θετικά αποτελέσματα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο, σε προγράμματα και δράσεις που προάγουν τον πολιτισμό και ό,τι έχει να κάνει με τον λεγόμενο Θρησκευτικό Τουρισμό.

Αγαπητοί Σύεδροι,

Το ξέσπασμα της πανδημίας του **Covid-19** και τα μέτρα εγκλεισμού με στόχο τον περιορισμό των θανατηφόρων αποτελεσμάτων έκαναν τους ανθρώπους σε όλον τον πλανήτη να κρατήσουν την ανάσα τους. Έκπληξη, φόβος, αμφιβολία, ανησυχία και αβεβαιότητα για το μέλλον έκαναν διαδοχικά την εμφάνισή τους και τελικώς εμφανίστηκαν όλα μαζί, ωσάν το δεύτερο παλιρροιακό κύμα που διαδέχθηκε το τρομώδες πέραςμα της πανδημίας.

Τώρα λοιπόν ήρθε η ώρα να βαδίσουμε πέρα από τις βεβαιότητες που είχαμε μέχρι στιγμής και να εργαστούμε από κοινού όλοι οι Φορείς για την οργάνωση και εφαρμογή ενός νέου στρατηγικού σχεδιασμού και τον Θρησκευτικό Τουρισμό εν γένει. Ο σχεδιασμός αυτός πρέπει και να ατενίζει το μέλλον και να είναι απολύτως ρεαλιστικός στην βάση των σημερινών δεδομένων. Θα πρέπει να βασίζεται στο «δέσιμο» της θεωρίας και της μέχρι πρότινος πράξης, αλλά πλέον σε συνάρτηση με τις νέες επιστημονικές γνώσεις και με τις νέες επαγγελματικές εμπειρίες, οι οποίες δεν μπορούν να παραμείνουν ανεπηρέαστες από το γεγονός της πανδημίας. Είναι λοιπόν αναγκαίο να οργανωθούμε όλοι μας και όσο το δυνατόν πιο σύντομα, ώστε να διαπιστώσουμε σε ποιον βαθμό και με ποιον τρόπο ο **Covid-19**

επηρέασε μεταξύ των άλλων τα κίνητρα και την συμπεριφορά των εκατομμυρίων επισκεπτών σε Θρησκευτικά Μνημεία παγκοσμίως. Η οργάνωση των Θρησκευτικών Περιηγήσεων οφείλει και πρέπει να βασίζεται στον σεβασμό της προσωπικότητας και της ακεραιότητας της ζωής των επισκεπτών.

Η τουριστική μονοκαλλιέργεια και η θεματική αποκλειστικότητα ανά περιοχές ανήκουν πια, μετά την επέλαση της πανδημίας, σε έναν άλλον κόσμο. Η δικτύωση και συνέργεια μεταξύ Θρησκευτικών Προορισμών και Πολιτιστικών και Θρησκευτικών Μνημείων, είτε ενδοπεριφερειακά είτε μεταξύ Περιφερειών ή μεταξύ Κρατών και κυρίως μεταξύ όλων των Φορέων που σχετίζονται με αυτό που ονομάζουμε Θρησκευτικό και Πολιτισμικό Τουρισμό, θα αποτελέσει πολλαπλασιαστικό παράγοντα θρησκευτικών επισκέψεων. **Αν μας δίδαξε κάτι η πανδημία του 2020 είναι ότι πρέπει να εντάξουμε την αβεβαιότητα στον σχεδιασμό μας και να προβλέπουμε ευέλικτες εναλλακτικές λύσεις..**

Η δημοσιοποίηση ενός «Πρωτοκόλλου αντιμετώπισης υγειονομικών ή άλλων προβλημάτων» και η θεσμοθέτηση Ομάδων διαχείρισης τέτοιας μορφής κρίσεων ανήκουν στα πρώτα απαραίτητα μέτρα και της Εκκλησίας. Σε περίπτωση έκτακτων περιστατικών, δεν θα πρέπει ο κάθε προσκυνητής ατομικά ή το κάθε μοναστήρι ξεχωριστά να αναζητούν λύσεις. Μία πιθανή κατάσταση πανικού θα τραυματίσει μακροπρόθεσμα και καίρια τον Θρησκευτικό Τουρισμό. Ο σεβασμός του ιερού χαρακτήρα των κάθε μορφής και εποχής Θρησκευτικών και Πολιτιστικών Μνημείων και προορισμών αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα, ακόμη και έναντι άμεσων και προσοδοφόρων αποτελεσμάτων.

Η βιωσιμότητα των θρησκευτικών επισκέψεων των Θρησκευτικών και Πολιτιστικών Μνημείων και προορισμών οφείλει και πρέπει να επανεκκινήσει γι' αυτούς που ζουν, δραστηριοποιούνται και εργάζονται σε αυτά, αλλά και σε όσους επιθυμούν να τα επισκεφθούν, με βάση τα «υγειονομικά πρωτόκολλα» και τα ενδεικνυόμενα μέτρα προφύλαξης (**εμβόλια, μάσκες, αποστάσεις ασφαλείας κ.λπ.**). Η βιωσιμότητα των προαναφερθέντων ιερών τόπων και χώρων σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την άριστη οργάνωση νέας μορφής δραστηριοτήτων, διά των οποίων θα αναδεικνύεται και θα προστατεύεται η ταυτότητα των Μνημείων.

Εν κατακλείδι, η πανδημία μάς έφερε για άλλη μία φορά ενώπιον των ορίων μας. Έφερε στο προσκήνιο τον θάνατο που απωθούμε στο παρασκήνιο. Τον αφύσικο θάνατο που ο Θεάνθρωπος νίκησε με την Ανάστασή Του. Γι' αυτόν τον λόγο, δεν ζούμε όπως «οι λοιποί οι μη έχοντες ελπίδα», καθότι μέσα από τα Μυστήρια της Εκκλησίας, μέσα από όλες τις δράσεις Της, μέσα από την σοφή εμπειρία και καθοδήγησή Της μπορούμε να προγευόμαστε την Βασιλεία του Θεού, την απαρχή «άλλης βιοτής, της αιωνίου».

Κυρίες και Κύριοι Σύεδροι,

Αφού σας ευχαριστήσω για ακόμα μία φορά για την πρόσκληση που μου απευθύνετε να ευλογήσω τις εργασίες του Διαδικτυακού-Διακρατικού FORUM σας, επιτρέψτε μου πατρικά να ευχηθώ υγεία σε όλους σας και επιτυχία στο έργο σας, την οποίαν άλλωστε θεωρώ βεβαία.

Θα αναμένω από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, έμπειρο και λίαν αγαπητό Κληρικό και Συνεργάτη μας στην Ιερά Σύνοδο, Γραμματέα επί 16 χρόνια του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, τον οποίο ορίσαμε ως Εκπρόσωπον της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών, να αναγνώσει το Μήνυμά μου προς όλους σας και μετά ταύτα να μας ενημερώσει για την πορεία των εργασιών και των πορισμάτων του Συνεδρίου σας.

Εύχομαι η χαρά της λαμπροφόρου Αναστάσεως να καταυγάζει την ζωή μας. Αληθώς Ανέστη ο Κύριος!».

Με Αναστάσιμες πατρικές ευχές και ευλογίες

Ο Αρχιεπίσκοπος
† Αθηνών †